

Carlos CELDRÁN, Kuba

MEDNARODNA POSLANICA OB SVETOVNEM DNEVU GLEDALIŠČA

Preden sem se prebudil v gledališče, so bili moji učitelji že tam. Svoje hiše in svoje poetike so zgradili na ostankih lastnih življenj. Številni od njih so neznani ali pa se jih komaj spominjamo: delali so v tišini, v ponižnosti dvoran za vaje in v gledališčih, napolnjenih z občinstvom, ter so počasi, po letih dela in po številnih prejemih priznanj za izjemne dosežke, postopoma zapustili te prostore in izginili. Ko sem dojel, da mi je tako v poklicu kot zasebno usojeno slediti njihovim korakom, sem razumel tudi, da sem podedoval to pretresljivo, edinstveno tradicijo življenja v sedanosti, v kateri je eno samo pričakovanje – da bom dosegel prosojnost neponovljivega trenutka. To je trenutek, ki se z drugim sreča v temi gledališča in ga ščitita le resnica izraza ter beseda, ki razkriva.

Moja gledališka domovina živi v teh trenutkih srečevanja z gledalci, ki večer za večerom prihajajo v naše gledališče iz najrazličnejših kotičkov mojega mesta, da bi se nam pridružili in z nami delili nekaj ur, minut. Svoje življenje gradim iz teh edinstvenih trenutkov, preneham biti jaz, ne trpim več zaradi sebe, prerodim se in razumem pomen gledališkega poklica: živeti trenutke čiste minljive resnice, ko vemo, da je tisto, kar pod odrskimi lučmi izrečemo in naredimo, resnično ter odseva najgloblji, najbolj osebni del nas samih. Gledališka domovina, ki je moja domovina in hkrati domovina mojih igralcev, je dežela, stkana iz trenutkov, v katerih odložimo maske, retoriko, vržemo preč strah pred tem, da bi bili, kar smo, in si v temi podamo roke.

Gledališka tradicija je horizontalna. Nihče ne more z gotovostjo trditi, da gledališče obstaja v določenem svetovnem središču, mestu ali izbrani stavbi. Gledališče, kakor sem ga sprejel jaz, se širi skozi nevidno pokrajino, ki spaja življenja izvajalcev in gledališko večino v en sam združujoč izraz. Vsi mojstri gledališča umrejo skupaj z neponovljivimi trenutki prodornosti in

lepote; vsi zbledijo na enak način, ne da bi pustili za sabo kako drugo sled, ki bi jim prinesla slavo. Gledališki mojstri vedo, da nobeno priznanje ni primerljivo z gotovostjo, v kateri je zakoreninjeno naše delo; priznanj se ne da primerjati z ustvarjanjem trenutkov resnice, dvoumnosti, moči, svobode sredi kar največje negotovosti. Nič njihovega ne preživi, razen podatkov o njihovem delu na posnetkih in fotografijah, ki bodo ujeli le blede podobo njihove stvaritve. Pri takih podobah pa vedno umanjka tihi odziv občinstva, ki v trenutku razume, da tistega, kar se odvija, ne moremo prevesti ali najti zunaj. Umanjka odziv občinstva, ki razume, da je resnica, ki si jo tam delimo, izkušnja življenja, ki je za trenutek celo bolj jasna kakor življenje samo.

Ko sem dojel, da je gledališče samo po sebi dežela, veliko območje, ki pokriva ves svet, se je v meni prebudila odločitev, ki je bila tudi spoznanje svobode: ni treba iti daleč ali se preseliti od tam, kjer si, ni treba bežati ali se premikati. Občinstvo je, kjerkoli si. Kolege, ki jih potrebuješ, imaš ob sebi. Tam, pred tvojo hišo, je vsa nepresojna, nepredirna vsakdanjost. In potem delaš s to navidezno neodzivnostjo, da bi ustvaril največje potovanje od vseh, da bi ponovil Odisejo, potovanje Argonavtov: si nepremični popotnik, ki ne neha pospeševati gostote in rigidnosti svojega resničnega sveta. Tvoje potovanje je usmerjeno v trenutek, v hip, v neponovljivo srečanje iz oči v oči. Tvoje potovanje je usmerjeno k njim, k njihovim srcem, k njihovemu subjektivnemu. Potuješ po njih, po njihovih čustvih, spominih, ki jih prebudiš in prikličesh. Tvoje potovanje je vrtoglavo in nihče ga ne more izmeriti ali utišati. Prav tako ga ne more nihče povsem prepoznati, saj je to potovanje skozi domišljijo tvojega ljudstva kot seme, ki je posejano v najbolj oddaljeni deželi: državljanski, etični in človeški zavesti tvojih gledalcev. Zato se ne premikam. Ostajam doma, med najbližjimi v navidezni negibnosti in delam noč in dan, saj poznam skrivnost hitrosti.

Prevajalka: Barbara Skubic